

міжгалузовий характер, ряд його норм відносяться до адміністративного права (штрафи), цивільного права (авіаційні перевезення), земельного права (відвід земель для потреб цивільної авіації) [3, с. 32-34].

Подальший розвиток доктрини радянського повітряного права позначений із затвердженням 11 травня 1983 р. Президією Верховної Ради СРСР нового Повітряного кодексу СРСР. Під його впливом була визначена система повітряного законодавства, що складається з взаємопов'язаних правових інститутів: державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації; державний контроль за діяльністю цивільної авіації; повітряні судна; аеродроми, аеропорти та об'єкти єдиної системи організації повітряного руху; екіпаж повітряного судна; польоти повітряних суден; авіаційна безпека; повітряні перевезення; авіаційні роботи тощо [4, с. 59].

Таким чином, повітряне право пройшло дуже багато історичних етапів розвитку, перш ніж отримало своє законодавче закріплення в тому вигляді, в якому є зараз, проте і в сучасному вигляді воно не є ідеальним, тому подальших внесень змін та доповнень точно не уникнути, оскільки право та правовідносини постійно змінюються, що вимагає і певних змін в законодавчому їх закріпленні.

Література

1. Тодоров І.Я. Міжнародне публічне право: навч. посібн. / І.Я. Тодоров, В.М. Субботін, А.В. Філонов. – К.: Знання, 2005. – 414 с.
2. Повітряний кодекс України від 04.05.1993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>
3. Волков М.М. Радянське повітряне право: навч. посіб. / М.М. Волков. – Л.: Ленкнига, 1969. – 50 с.
4. Дежкін В.М. Повітряний кодекс СРСР 1983 р. та регулювання правовідносин в цивільній авіації // Державне управління і право: історія та сучасність. – Л.: вид-во Ленінградського ун-ту, 1984. – С. 57-66.

УДК 347.82 (043.2)

Жмур Н. В., к.ю.н.,
Зозуля Ю. С., Черіпко М. І., студентки,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЗЕМЕЛЬ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

Правовий режим земель транспорту регламентується Законом України “Про транспорт” та Земельним кодексом України.

Землями транспорту визнаються землі, надані в користування або у власність підприємствам та організаціям залізничного, автомобільного транспорту і дорожнього господарства, морського, річкового, авіаційного,

трубопровідного транспорту та міського електротранспорту для виконання покладених на них завдань щодо експлуатації, ремонту, вдосконалення і роз-витку об'єктів транспорту.

Землі транспорту можуть перебувати у державній, комунальній або приватній власності.

Згідно з вимогами земельного законодавства землі транспорту повинні використовуватися лише за прямим призначенням без заподіяння шкоди прилеглим територіям шляхом здійснення викидів в атмосферу шкідливих речовин автотранспортом, нерегульованого концентрованого скидання талих і дощових вод, безпечного пропуску повеней, забруднення нафтопродуктами та внаслідок дії інших негативних факторів.

У процесі проектування, будівництва та експлуатації залізничних і автомобільних шляхів забезпечується:

- безпечне скидання на прилеглі території утворення уздовж доріг потоків талих і дощових вод;
- безпечний пропуск повеней під мостовими переходами;
- створення захисних насаджень уздовж автомобільних шляхів;
- створення умов для безпечної міграції диких тварин.

Землі морського та річкового транспорту використовуються із забезпеченням охорони берегів від руйнування і прибережних смуг від забруднення.

Землі трубопровідного транспорту використовуються з додержанням правил безпечного проведення робіт на прилеглих територіях і безпечного проїзду через них.

Під час проектування, крім дотримання загального принципу - розміщувати об'єкти на непридатних для сільського господарства землях або угіддях гіршої якості, - необхідно також вибирати оптимальні напрямки трас, щоб не створювати незручності сусіднім господарствам.

На територіях поселень об'єкти транспорту розміщуються лише за згодою відповідних місцевих адміністрацій.

На період будівництва, реконструкції чи ремонту своїх споруд підприємства мають право отримувати земельні ділянки для тимчасового користування. Порядок їх повернення такий самий, як і для підприємств промисловості. Тимчасові ділянки можуть передаватись підприємствам, установам і організаціям для улаштування під'їзних шляхів, вантажно-розвантажувальних майданчиків, складів та інших об'єктів з обов'язковою компенсацією витрат на утримання і покращання таких ділянок.

Нормальна експлуатація, а також безпека об'єктів транспорту забезпечуються встановленням охоронних зон, розмір і режим яких залежить від виду транспорту і визначається відповідними нормами або проектно-технічною документацією. Землі цих зон залишаються у землекористувачів, але мають особливий режим, про який їх зобов'язано письмово повідомити відповідне транспортне підприємство.

Відповідальність за утримання в належному стані земель, наданих у

користування підприємствам і організаціям транспорту, і використання їх за цільовим призначенням покладається на керівників (власників) цих підприємств, установ і організацій.

До земель авіаційного транспорту належать землі, надані в користування під:

- аеропорти, аеродроми, відокремлені споруди (об'єкти управління повітряним рухом, радіонавігаційні та посадки, очисні та інші споруди), службово-технічні території з будівлями та спорудами, що забезпечують роботу авіаційного транспорту;

- вертольотні станції, включаючи вертольотодроми, службово-технічні території з усіма будівлями та спорудами;

- ремонтні заводи цивільної авіації, аеродроми, вертольотодроми, гідроаеродроми та інші майданчики для експлуатації повітряних суден;

- службові об'єкти, що забезпечують роботу авіаційного транспорту.

Для забезпечення умов безпеки маневрування, зльоту та заходження на посадку повітряних суден, а також здійснення початкового етапу набирання висоти під час зльоту та кінцевого етапу зниження під час заходження на посадку навколо зареєстрованого в установленому порядку аеродрому передбачено наявність обмеженої регламентованими розмірами місцевості (при аеродромній території, яка включає в себе смугу повітряних підходів). Крім того на відстані до 15 км від меж аеродрому забороняється відкрите складування харчових відходів, розміщення звалищ, спорудження або розбудова споруд, які сприяють масовому скупченню птахів і можуть створювати загрозу для повітряного руху.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. № 3167-XII // Офіційний вісник України. - 2011. - № 46. - Ст. 274.

2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 3-4. - Ст. 27

3. Семчик В.І. Земельне право України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. - К.: Вид.дім «Ін Юре», 2008. - 600 с.

4. Затонацька Т.Г. Розвиток транспортного сектору економіки України: існуючий стан та європейський досвід / Т.Г. Затонацька // Економіка: реалії часу. - 2015. - № 1(17). - С. 180-189